

بررسی تاریخی ادبیات کودک

در کتابخانه بریتانیا

فروزان طبیبیان

تمامی چیزهای عمده و اصلی که در جهان موجود است»، در سال ۱۶۶۹ منتشر شد.

جان بانیان^۵، از شعر برای آموزش درس‌های مسیحیت، در اثری به نام «کتابی برای پسران و دختران» و یا «آهنگ‌های محلی برای کودکان» استفاده کرد. کتابی که حاوی نصیحت‌های خوب و دستورالعمل‌هایی برای نوجوانان است و آن‌ها را از وسوسه‌های شیطانی دور می‌سازد، توسط رابرت راسل^۶، در سال ۱۶۹۳ با نام «کتاب کوچکی برای کودکان»، در دو قسمت منتشر شد.

آثار قرن ۱۸

در این دوره، کودکان احتمالاً به اندازه بزرگسالان، به بسیاری از کتاب‌های تجاری که در سراسر کشور منتشر شده بود، علاقه‌مند بودند. در چنین کتاب‌هایی، قصه‌های پریان به شکل شعرهای ساده بازگو می‌شد... نمونه‌هایی از این دست کتاب‌ها، در کتابخانه بریتانیا گردهم آمده است. یکی از مشهورترین کتاب‌های اخلاقی برای کودکان که چندین بار تجدید چاپ شده، از جیمز جانی وی^۷ است به نام «نسخه عینی از مکالمات و زندگی‌های مقدس» و «مرگ‌های لذت‌بخش

مقاله حاضر، توصیفی تاریخی از آثار کتابخانه بریتانیا در مورد کتاب‌های کودکان، از قرن ۱۷ تا ۲۰ را دربرمی‌گیرد. توصیف دوره‌ها، بر آثار نویسندگان تأثیرگذار، تمرکز دارد.

آثار قرن ۱۷

در قرن هفدهم، کتاب‌های کودکان آموزشی و اخلاقی بود و هدف‌شان دوری جستن از گناه و خطاهای اساسی. تنها نسخه موجود، کتاب ابتدایی جان اون^۱ است، که یک راه آسان برای آموزش کودکان در جهت خواندن صحیح انگلیسی و نیز مجموعه تعلیمات مذهبی برای آموزش جوانان را در برمی‌گیرد. تنها نسخه ضبط شده از آموزش الفبای مصور انگلیسی، کتاب «اولین آموزگار کودک» است و یا «استاد و شاگرد» هم‌چنین، اثری به نام «آموزش یک راه آسان و مطلوب به کودکان برای یادگیری ۲۴ حرف الفبا»، توسط فستوس کورین^۲ در سال ۱۶۶۴ منتشر شد. یک مجموعه لغت روشن و مشروح نیز با کلمات آلمانی، ایتالیایی و فرانسوی توسط اربیس^۳ منتشر شد. پس از آن، اثری توسط چارلز هول اربیس^۴، با عنوان «دنیای قابل مشاهده» و «یک فهرست واژه‌ها و اصطلاحات و تصاویر

تعدادی از نوجوانان». ویرایش جدید این کتاب‌ها، در کتابخانه بریتانیا موجود است که توسط تی نوریس^۸ و ای بتس ورت^۹ در سال ۱۷۰۹ منتشر شد. در سال ۱۷۱۵، واتس^{۱۰}، ترانه‌های الهی‌اش را به زبان ساده برای استفاده کودکان نوشت؛ اثری که بارها در طول قرن‌های ۱۸ و ۱۹ تجدید چاپ شد.

جدیدترین ویرایش این کتاب در کتابخانه بریتانیا، ویرایش نهم است که گزیده‌ای از آهنگ‌ها و ترانه‌های اخلاقی را شامل می‌شود و برای جوانان نوشته شده است.

برمن^{۱۱} نخستین ناشر و کتاب‌فروش کتاب‌های خاص بود. اولین کتابش به نام «تشریح ۳۰۰ حیوان» در سال ۱۷۳۰ منتشر شد که خودش آن را نوشت. سپس آثاری با نام‌های «تشریح انواع زیادی از حیوانات و سبزیجات» در سال ۱۷۳۶، «تشریحی از برخی از مخلوقات باهوش و ناشناخته» در سال ۱۷۳۹ منتشر شد. او کتاب خیلی کوچکی در دو جلد، با ابعاد ۱۷/۷۵ در ۲۵/۲ اینچ، با عنوان «تاریخچه دو غول» در لندن منتشر کرد که نسخه دوم آن در سال ۱۷۴۱ منتشر شد. مشهورترین ناشر کتاب کودکان در قرن ۱۸، جان نیوبری^{۱۲} بود. او کتاب‌هایی منتشر کرد که خیلی سریع بچه‌ها را به خود جذب می‌کرد؛ در ابعاد کوچک، همراه توضیحات و در کاغذهای گلدار رنگی.

جدیدترین داستان‌های کودکان که به آن‌ها نیرو می‌بخشد و تصویری از اشیا و حیوانات را در ذهن‌شان تداعی می‌کند، توسط کیلنر^{۱۳} منتشر شد. بهترین کار شناخته شده از مربی اخلاق مدارس کلیسایی، خانم تیریمر^{۱۴}، افسانه‌ای طراحی شده برای آموزش کودکان، به نام «احترام به حیوانات» است.

در اواخر قرن ۱۸ و اوایل قرن ۱۹، زنان مسیحی پروتستان، نویسندگان کتاب‌های کودکان بودند.

آنالیتیتیا^{۱۵}، قافیه‌هایی را به نثر، برای کودکان در سال ۱۷۸۱ نوشت که مجدداً در سده بعدی تجدید چاپ شد. او و برادرش آیگین^{۱۶} کتاب «عصرها در خانه» را نوشتند. آنامور^{۱۷} که در تأسیس مدارس مسیحی نقش داشت، شروع به نوشتن نمایش‌نامه کرد. او ۶۴ مجموعه نوشت که بین سال‌های ۱۷۹۵ و ۱۷۹۸ به بازار آمد. معروف‌ترین آن‌ها «چوپان دشت‌های سالیس بری»^{۱۸} در سال ۱۷۹۵ چاپ شد که از شهامت اخلاقی سخن می‌گفت و هدفش درست جلوه دادن اشتباهات، با استفاده از معیارهای علمی بود.

آثار قرن ۱۹

آن^{۱۹} و جین تیلر^{۲۰} شعرهایی نوشتند که محبوبیتش تا یک قرن ادامه یافت. آن‌ها هم‌چنین شعرهایی برای پرستاران نوشتند. آن تیلر «فانوس جادویی شگفت‌انگیز» را منتشر کرد. تابارت^{۲۱} در سال ۱۸۱۰، تصاویری آفرید و شعرهایی نوشت که در سال ۱۸۲۴ توسط وسلی^{۲۲} به چاپ رسید.

جان هریس^{۲۳} ابتدا به مدیریت صنعت انتشار کودکان پرداخت و خیلی زود شرکت خود را تأسیس و کتاب‌هایی با ابعاد کوچک و سرگرم‌کننده برای کودکان منتشر کرد. «ماجراهای کمیک»^{۲۴} به‌وسیله مارتین^{۲۵}، اولین بار در سال ۱۸۰۵ منتشر شد که توسط هنرمندان چیره‌دست طراحی شده و بسیار سرگرم‌کننده بود و هدف ارشادی و آموزشی نداشت. هریس موفقیت زیادی با کتاب کوچکش «توپ پروانه» و «ضیافت ملخ» کسب کرد که در سال ۱۸۰۷ توسط ویلیام روسکو^{۲۶} منتشر شد. یک اثر مطلوب که سرگرمی را به یادگیری پیوند می‌داد، «نشانه‌گذاری‌های شخصی» بود و یا «نشانه‌گذاری‌ها را ساده‌تر سازیم»، نوشته استاپس^{۲۷} که در سال ۱۸۲۴ منتشر شد و از علائم نشانه‌گذاری در آن استفاده شده بود.

سرهنری کول^{۲۸} مخترع کارت کریسمس و اولین راهنما و کارگردان موزه آلبرت^{۲۹}، مجموعه‌ای از کتاب‌های کودکان تولید کرد که «گنجینه خانه» نامیده می‌شود. اولین چاپ آن با دست رنگ‌آمیزی شده است و در بین کتاب‌های رنگی کودکان قرار می‌گیرد که شامل ترانه‌های سنتی انگلستان می‌شود.

دکتر هنری هافمن^{۳۰} در فرانکفورت^{۳۱}، شعرهای مناسبی برای استوروول پیتر^{۳۲} دارد که در سال ۱۸۴۵ چاپ شد. در سال ۱۸۴۸ ترجمه ویژه‌ای از پیتر به زبان انگلیسی منتشر شد و ویرایش چهارم آن در سال ۱۸۴۸ منتشر گردید. «بچه‌های آب» از کینگلی^{۳۳}، یک داستان خیالی برای کودکان است که اول بار در اواخر سال ۱۸۶۲ و اوایل سال ۱۸۶۳ به چاپ رسید.

چاپ‌های رنگی در اواخر قرن ۱۹ ارزان‌تر شد و چاپخانه ادموند آوانس^{۳۴} در چاپ کتاب‌های رنگی پیشرو بود. این چاپخانه سهم بزرگی در چاپ کتاب کودکان با قیمت نسبتاً ارزان ایفا کرد. آوانس هنرمندان چیره‌دستی را برای کودکان به کار گرفت که استانداردهایی برای تولید کتاب‌های کودکان داشتند. در سال ۱۸۶۳ آوانس سه کتاب اسباب‌بازی برای کورین^{۳۵} طراحی کرد و این آغاز مجموعه‌ای از کتاب‌های اسباب‌بازی بود که تصاویر رنگی را هم شامل می‌شد.

خلاصه‌ترین اثر، از رندولف کالدکات^{۳۶} بود که در سال ۱۸۸۶، در ۴۰ سالگی درگذشت و آوانس تعدادی از کتاب‌های عکس‌دار او را جمع‌آوری کرد.

مشهورترین نسخه دستی برای کودکان، ماجراهای زیرزمینی آلیس^{۳۷} است که توسط لوئیس کارول، بین سال‌های ۱۸۶۲ و ۱۸۶۴ نوشته و به دختر رئیس کلیسای آکسفورد اهدا شد. کارول هم‌چنین، نسخه تجدیدنظر شده‌ای از «ماجراهای

آلیس در سرزمین عجایب» منتشر کرد. در سال ۱۸۸۱، رابرت لوئیس استیونسن^{۳۸}، نوشتن «جزیره گنج» را شروع کرد و در سال ۱۸۸۳ ویرایش اول آن بدون هیچ تغییری، جز در بازنویسی نقشه، توسط استیونسن به بازار ارائه شد.

رود یارد کپلینگ^{۳۹} در هند متولد شد و کتاب‌های زیادی نوشت؛ از جمله «جنگل کودکان» که توسط مک میلان، در سال ۱۸۹۴ منتشر گردید.

آلکات^{۴۰} اثر ادبی خود را با نام «زنان کوچک»، در کم‌تر از سه ماه نوشت و در سال ۱۸۶۸ منتشر کرد. قسمت دوم زنان کوچک، مدت کوتاهی پس از بازنگری با عنوان «همسر خوب»، در سال ۱۸۷۲ منتشر گردید. مارک تواین^{۴۱} یک داستان کمدی و غم‌انگیز از دوران کودکی، به نام «ماجراهای تام سایر»^{۴۲} در سال ۱۸۷۶ نوشت و به دنبال آن ماجراهای هاکلبری فین^{۴۳} در سال ۱۸۸۴ منتشر شد. پس از آن، «اثر کلاسیک تمسخرآمیز کودکان لرد»^{۴۴} کوچولوی فانت لری^{۴۵}، از خانم فرانسیس هاجسن برنت^{۴۶} در سال ۱۸۸۶ منتشر شد.

آثار قرن ۲۰

در قرن ۲۰ اغلب، آثار مدرنی از نویسندگان کودکان، در کتابخانه بریتانیا پیدامی‌شود، از جمله آثار بناتریکس پاتر^{۴۷}. او نقاش گیاهان و حیوانات بود و نامه‌های مشروحی برای کودکان می‌نوشت که تقریباً ماجراهایی در مورد حیوانات اهلی بود. از او داستان پیتر رابیت^{۴۸}، در اکتبر سال ۱۹۰۲ به بازار آمد. نظر بناتریکس پاتر این بود که تصاویر در چاپ‌های بعدی باید بازیابی شوند.

اولین کتاب که در مورد روبرت بیر^{۴۹} چاپ شد، توسط مری تورتل^{۵۰} نوشته شد با نام «ماجراهای خرس کوچولوی گم‌شده» که در سال ۱۹۲۱ چاپ مجدد شد. ویلیام بران

پی‌نوشت

1. John Owen
2. Festus Corin
3. Orbit
4. Charles Hode Orbis
5. John Bunya,
6. Robert Russell
7. James Janeway
8. T. Norris
9. A. Bettes worth
10. Watts
11. Borman
12. John Newbery
13. Kilner
14. Tirmer
15. Analititia
16. Ikin
17. Anamor
18. Salis Bery
19. Ann
20. Jane Tiler
21. Tarbat
22. Wesley
23. John Harris
24. Komic
25. Martin
26. William Rosko
27. Stopps
28. Sir Henry Cole
29. Albert
30. Henry Hoffman
31. Frankfurt
32. Struwelpeter
33. Kingly
34. Edmind Avance
35. Kerine
36. Randolph Caldecott
37. Alice
38. Robert Lewis Atvenson

داستانی به نام «فقط ویلیام» در سال ۱۹۲۲ چاپ کرد. «وینی دیو» ۵۱ از میلن ۵۲، با تصاویری از شپرد ۵۳، تسوط متوئن ۵۴، در سال ۱۹۲۶ انتشار یافت. مجموعه‌های دلبیو وی آدری ۵۵، در سال ۱۹۴۵ منتشر شد. اولین کتاب از سه کتاب نادی ۵۶، با عنوان «نادی کوچولو به شهر اسباب‌بازی می‌رود»، در سال ۱۹۴۹ منتشر شد. میشل بوند ۵۷ کتاب «خرسی به نام پادینگ تن» ۵۸ را در سال ۱۹۵۸ منتشر کرد.

داستان پریان

در اواخر قرن ۱۷، داستان پریان در محافل ادبی رایج گردید. اولین ترجمه انگلیسی داستان پریان، توسط روبرت سامبر ۵۹، در سال ۱۷۲۹ منتشر شد.

ژاکوب ۶۰ و ویلهلم گریم ۶۱ به جمع‌آوری داستان‌های فولکلور پرداختند و اثری با نام «کیندرآندهاس مارچن» ۶۲ را در سال ۱۸۱۲ و ۱۸۱۴ منتشر کردند و یک قاضی انگلیسی آن را به زبان انگلیسی، با عنوان «داستان‌های محبوب آلمانی» در سال ۱۸۲۳، با تصاویری از جورج کوروک شانگ ۶۳ منتشر کرد که مورد ستایش گریم واقع شد.

هم‌چنین هانس کریستیان آندرسن ۶۴، اولین داستانش را در کپنهاک، به سال ۱۸۳۵ منتشر کرد. داستان‌هایش تخیلی و منظوم است و اغلب لحن مذهبی دارد و بیش‌تر داستان‌های محلی را دربرمی‌گیرد.

منبع

1. Website of the British Library / Collection / Modern British

39.Rudyard Kipling	52.Milne
40.Alkat	53.Shepard
41.MARK twain	54.Methuen
42.Tom Sawyer	55.W.V.Awdry
43.Hucker berry Finn	56.Noddy
44.Lord	57.Michael Bond
45.Funtleory	58.Paddington
46.France Hodgson Burneth	59.Robert samder
47.Beartix Potter	60.Jacob
48.Petter Rabbit	61.Wilhelm Grimm
49.Robert Bear	62.Kinder and Hausmarchen
50.Mary Tourtet	63.Geogw Cruikshank
51.Wnni – the – pooh 15 – Milne	64.Hans Chrstian Andersen

